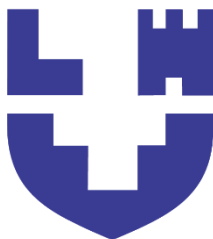

Міністерство освіти та науки України
Луцький національний технічний університет

ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ

Методичні вказівки до виконання практичної та самостійної роботи
для підготовки бакалавра

галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та
міжнародні відносини»

спеціальність – С1 «Економіка та міжнародні економічні
відносини (за спеціалізаціями)»

спеціалізація – С1.01 «Економіка»
денної та заочної форм навчання

Луцьк 2025

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозитарій ЛНТУ

Директор бібліотеки _____ Н.П. Поліщук

Рекомендовано до видання вченою радою факультету бізнесу та права ЛНТУ, протокол № 1 від «19» вересня 2025 року.

Голова вченої ради факультету бізнесу та права _____ Ковальська Л.Л.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки ЛНТУ, протокол № 1 від «19» вересня 2025 року.

Завідувач кафедри економіки _____ О.М. Шубалий

Укладач: _____ О.А. Хілуха, кандидат економічних наук доцент.

Рецензент: _____ А.І. Гордійчук кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки ЛНТУ.

Відповідальний за випуск: _____ О.М. Шубалий, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки ЛНТУ.

П 45

Професійна орієнтація [Текст]: методичні вказівки до виконання практичної та самостійної роботи для підготовки бакалавра галузі знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальність – С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація – С1.01 «Економіка», денної та заочної форм навчання / уклад. О. А. Хілуха. Луцьк: ЛНТУ, 2025. 34 с.

Видання містить методичні вказівки до виконання практичної та самостійної роботи, список рекомендованої літератури. Призначене для студентів економічних спеціальностей

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Програма навчальної дисципліни	6
2. Теми і плани практичних занять	8
3. Практичні завдання	10
4. Комплексне індивідуальне практичне завдання	18
5. Теми для самостійної роботи	20
6. Самостійні завдання	22
7. Тематика рефератів і презентацій	28
8. Перелік питань винесених на залік	29
Список рекомендованої літератури	30

ВСТУП

Мета викладання дисципліни формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики професійної орієнтації і відповідних професійних компетенцій.

Завдання дисципліни вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері професійної орієнтації як умови стійкого розвитку економіки.

Дисципліна «Професійна орієнтація» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі ділового спілкування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень та поєднання економічної науки та етичних норм поведінки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

Загальні компетентності

ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 12 Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 1 Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК 2 Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими документами.

СК 3 Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньо-економічної політики держави.

СК 6 Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК 7 Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК 11 Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію

СК 12 Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

Програмні результати навчання:

ПРН 2 Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

ПРН 3 Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 4 Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН 5 Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 15 Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН 16 Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН 17 Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН 18 Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН 19 Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи професійної орієнтації

Тема 1. Вступ до професійної орієнтації

Еволюція професійної орієнтації. Профорієнтаційна технологія. Професійна інформація. Професійна консультація. Професійний відбір. Особистісний професійний план. Мета професійної орієнтації. Функції професійної орієнтації. Соціальна функція. Економічна функція. Психолого-педагогічна функція. Медико-психофізіологічна функція. Завдання професійної орієнтації.

Література: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 12, 13, 15, 20, 24, 29].

Тема 2. Професіографія як методична основа професійної орієнтації особистості

Професія як вид трудової діяльності. Різновиди спеціальності. Сутність професіограми. Схема професіографічного вивчення професійної діяльності. Загальна характеристика професії: Код професії. Яких змін зазнала професія під впливом науково-технічного прогресу. Суспільно-економічне значення професії та перспективи її розвитку. Основний зміст функціональних обов'язків. Характеристика процесу праці. Засоби виробництва зв'язки з іншими професіями. Тип діяльності за класифікацією професій. Готовність до можливих змін у професійній діяльності.

Література: [5, 7, 11, 14, 18, 20, 24, 26, 28].

Тема 3. Психодіагностика у системі професійної орієнтації особистості

Психофізіологічний рівень психодіагностики. Психологічний рівень психодіагностики. Соціально-психологічний рівень психодіагностики. Психодіагностичний метод. Психодіагностична методика. Психодіагностичний інструментарій. Малоформалізовані методики психодіагностики. Методики психодіагностики високого рівня формалізації. об'єктивних методики психодіагностики. Суб'єктивні методики психодіагностики. Психологічні тести як об'єктивні методи психодіагностики. Валідність, точність, однозначність методик психодіагностики.

Література: [8, 15, 22, 24, 25, 28].

Тема 4. Профінформація як основа професійної орієнтації особистості

Сутність професійної інформації. Мета професійної інформації. Завдання професійної інформації. Психологічні засади професійної інформації. Психологічні особливості, структура та закономірності процесу засвоєння професійної інформації. Профінформаційний матеріал як доступний розумінню, об'єктивний і всебічний засіб засвоєння інформації. Інформаційно-довідкові методи проведення професійної роботи; діагностичні методи проведення професійної роботи; методи морально-

емоційної підтримки особистості; методи надання допомоги у конкретному виборі та прийнятті рішення.

Література: [2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 21, 27].

Змістовий модуль 2. Практичні основи професійної орієнтації

Тема 5. Професійна консультація особистості

Виховний підхід профконсультації. Діяльнісний підхід профконсультації. Особистісний підхід профконсультації. Інформаційно-діагностичний підхід профконсультації. Діалогічний підхід профконсультації. Комплексний підхід профконсультації. Вирішення проблем профконсультації. Принципи проведення профконсультації.

Література: [2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 30].

Тема 6. Професійний відбір у системі професійної орієнтації особистості

Сутність професійної придатності. Психологічний аналіз професійної діяльності. Професіографічне дослідження. Створення комплексу стандартизованих методик визначення професійної придатності. Вивчення професійної придатності особистості. Прогнозування успішності професійної підготовки та подальшої професійної діяльності. Види професійного відбору. Принципи професійного відбору. Трудове виховання і навчання. Професійна орієнтація, відбір, підготовка, адаптація, діяльність, атестація та реабілітація як етапи процесу формування професійної придатності.

Література: [16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 28].

Тема 7. Кар'єрний ріст особистості

Сутність професійної кар'єри. Початок професійної кар'єри. Розвиток та спеціалізація професійної кар'єри. Будівництво відносин у професійній кар'єрі. Ріст та розвиток перспектив професійної кар'єри. Вертикальний тип кар'єри. Горизонтальний тип кар'єри. Творчий тип кар'єри. Самооцінка і визначення цілей у професійній кар'єрі. Зміцнення професійних навичок. Кар'єрне планування. Самопросування та виокремлення з групи у колективі. Розвиток міжкультурної компетентності. Стале самовдосконалення кар'єрний розвиток. Кар'єрні характеристики.

Література: [2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13].

Тема 8. Ціннісні характеристики професіоналізму

Професіоналізм як система цінностей і поведінки, яка дозволяє ефективно функціонувати в соціумі та на робочому місці.. Аналіз професіоналізму як дискурсу управлінської діяльності. Пунктуальність, відповідальність, повага до інших, акуратність в одязі, вміння слухати та дотримання ділового етикету як особливості характеру професіоналів. Рекомендації щодо підтримки високого рівня професіоналізму.

Література: [4, 6, 8, 9, 16, 17, 30].

2. Теми і плани практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема. Вступ до професійної орієнтації.

Мета: Ознайомитися з основними поняттями професійної орієнтації.

Питання для обговорення:

1. Історія виникнення і сучасний стан розвитку професійної орієнтації особистості.
2. Теоретичні основи професійної орієнтації особистості.
3. Мета, функції та завдання професійної орієнтації особистості.

Практичне завдання:

1. Розв'язування практичних завдань.
2. Розв'язування тестових завдань.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 12, 13, 15, 20, 24, 29.

Практичне заняття № 2

Тема. Професіографія як методична основа професійної орієнтації особистості.

Мета: Освоїти основні цілі вивчення різних видів професійної діяльності в контексті професійної орієнтації.

Питання для обговорення:

1. Професіографія та її місце у професійній орієнтації особистості.
2. Профорієнтаційна класифікація професій.
3. Принципи і методи професіографічного вивчення професій.

Практичне завдання:

1. Розв'язування практичних завдань.
2. Розв'язування тестових завдань.

Література: 5, 7, 11, 14, 18, 20, 24, 26, 28, 30.

Практичне заняття № 3

Тема. Психодіагностика у системі професійної орієнтації особистості.

Мета: Вивчити особливості психодіагностики як найважливішої форми психологічної практики.

1. Предмет і завдання психодіагностики.
2. Методи психодіагностики та їх класифікація.
3. Вимоги до психодіагностичних методик і їх користувачів.

Практичне завдання:

1. Розв'язування практичних завдань.
2. Розв'язування тестових завдань.

Література: 22, 24, 25, 28, 30.

Практичне заняття № 4

Тема. Профінформація як основа професійної орієнтації особистості.

Мета: Вивчити способи проведення професійного інформування особистості.

Питання для обговорення:

1. Сутність, завдання та психологічні основи професійної інформації.
2. Основні методичні й організаційні принципи професійної інформації.
3. Методи і форми професійної інформації.

Практичне завдання:

1. Розв'язування практичних завдань.
2. Розв'язування тестових завдань.

Література: 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 21, 27, 30.

Практичне заняття № 5

Тема. Професійна консультація особистості.

Мета: Ознайомитися з потребою проведення професійної консультації особистості.

Питання для обговорення:

1. Професійна консультація особистості, основні завдання та функції.
2. Профконсультація різних соціально-вікових груп населення.
3. Місце і роль психодіагностики у профконсультації особистості.

Практичне завдання:

1. Розв'язування практичних завдань.
2. Розв'язування тестових завдань.

Література: 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 30.

Практичне заняття № 6

Тема. Професійний відбір у системі професійної орієнтації особистості.

Мета: Вивчити професійні вимоги у системі професійного відбору.

Питання для обговорення:

1. Сутність і основні завдання професійного відбору.
2. Види і принципи професійного відбору.
3. Професійна придатність, її виявлення та формування.

Практичне завдання:

1. Розв'язування практичних завдань.
2. Розв'язування тестових завдань.

Література: 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 28, 30.

Практичне заняття № 7

Тема. Кар'єрний ріст особистості.

Мета: Розглянути етапи досягнення кар'єрного росту особистості.

Питання для обговорення:

1. Сутність професійної кар'єри.
2. Види кар'єрного розвитку.
3. Кар'єрна орієнтація особистості.

Практичне завдання:

1. Розв'язування практичних завдань.
2. Розв'язування тестових завдань.

Література: 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 30.

Практичне заняття № 8

Тема. Ціннісні характеристики професіоналізму.

Мета: Вивчення професійних взаємовідносин, що засновані на співпраці, взаємопідтримці та довірі.

Питання для обговорення:

1. Сутність професіоналізму.
2. Особливості професіоналізму на робочому місці.
3. Основні риси професіонала.

Практичне завдання:

1. Розв'язування практичних завдань.
2. Розв'язування тестових завдань.

Література: 8, 9, 16, 17, 29, 30.

3. Практичні завдання

1. Професія садівника. Садівник готує ґрунт, підбирає сорти рослин, висаджує квіти, кущі, дерева. За рослинами потрібен постійний догляд – їх треба поливати, підживляти, збирати дозріле насіння, захищати від шкідників і хвороб, інколи навіть лікувати, якщо необхідно – вкривати на зиму. Садівник доглядає газони, при необхідності надає форму кущам і кронам дерев, розбиває клумби. За садами і парками доводиться стежити цілий рік. Робота частіше на відкритому повітрі, але може бути і в оранжереї, зимовому саду. Робочі місця є на різних підприємствах, що займаються озелененням міста, ботанічних садах, у фірмах, що спеціалізуються на озелененні і догляді за посадами, приватних садах.

Освоїти професію можна у спеціалізованих технікумах, вузах, на курсах. Садівник повинен мати знання в архітектурі, біології, хімії. Бути трішки художником, ботаніком, фахівцем з вирощування дерев, флористом. Садівником може стати лише той, хто любить все живе, виключно технічних знань тут недостатньо. Знадобляться і загальні, і спеціалізовані знання: які рослини будуть добре себе відчувати в тому або іншому кліматі, як готувати

для них ґрунт, які рослини сумісні одна з одною, а які ні, і багато іншого.

Для створення красивої і гармонійної композиції будуть корисними розвинена художня уява, добрий смак і уміння малювати. Освоювати професію варто людям, що мають міцну фізичну форму, любов до природи, бажання постійно навчатися.

1. Які критерії вибору рослин для саду, щоб забезпечити декоративність протягом усього року?

2. Які природні методи боротьби зі шкідниками можна застосувати в екологічно чистому саду?

3. Які знання архітектури та дизайну можуть знадобитися садівнику під час роботи над складними ландшафтними проектами?

2. Професія бджоляра. Завданням бджолярів – виведення, догляд за бджолами, а отже, примноження того багатства, яке вони дають. Перший обов'язок бджоляра – добре знати життя цих цікавих комах. Він має бути спостережливим, уважним, щоб вірно, точно оцінювати стан кожної бджолоїної сім'ї. Цілий рік, доглядаючи бджіл, бджоляр створює нові сім'ї бджіл, проводить велику діяльність для поліпшення роботи пасіки. У роботі з бджолами бджоляр до тонкощів вивчає біологію, життя цієї комахи і його сім'ї, хвороби і шкідників, прийоми захисту пасіки від них, питання розведення і утримання комах. Робота з ними потребує обережності та спритності рухів, зонайменша необережність може призвести до серйозних наслідків. Винахідливість та ініціативність сприяють значному підвищенню медозбору на пасіці. Робота бджоляра має багато особливостей. Щоб розводити бджіл, потрібно навчитися поводитися з ними, бути в курсі сучасних технологій бджільництва. Крім того, потрібно придбати спеціальний інвентар. Традиційний солом'яний капелюх з дрібною сіткою — теж свого роду інструмент. Бджоляру також потрібні димар, стамеска, ящик для перенесення рамок, навощувач, дріт, вошина, ніж, роївня, медогінка та багато інших пристосувань. Окрім знання біологічних особливостей бджіл, нюансів техніки бджільництва важливо знатися і на польових квітах, і сортах меду, і супутніх продуктах бджільництва, і способах переробки воскової сировини. Пасіка повинна знаходитися подалі від міста, в екологічно чистій місцевості.

Бджільництво ґрунтується на трьох китах: працьовитості, відповідальності та терпінні. Залежно від пори року у бджолярів абсолютно різні турботи. Взимку вони доглядають бджіл, стежать за станом вуликів (одночасно ремонтують інструменти і роблять рамки для нових сотів), навесні починають підготовку бджіл до медозбору, влітку контролюють їх кількість і частково відкачують мед. Осінь — пора підводити підсумки і рахувати літри меду. І так з року в рік!

У кожному вулику живе від 20 до 60 тисяч бджіл. Розберемося, у кого яка роль у вулику: є матка, єдине призначення якої відкладати яйця, кілька трутнів (самців) і десятки тисяч робочих бджіл (всі вони самки). Молоді робочі бджоли, у віці декількох днів, прибирають вулик і годують личинок, які щойно вилупилися з яєць. У віці десяти днів робочі бджоли починають приймати

вантаж їжі, який приносять у вулик інші бджоли, звані польовими.

Деякі польові бджоли виконують більш кваліфіковану роботу - служать розвідниками. Розвідники розшукують у полі джерела їжі (квітковий пилок і нектар). Коли вони знаходять відповідні квіти, повертаються у вулик. У вулику розвідники виконують складний танець, який вказує польовим бджолам напрям і відстань до медоносної ділянки.

Мед робиться з солодкої рідини квітки, яка називається нектар. В нектарі 80 відсотків води, в якій розчинені складні цукру. Це прозора рідина, що витікає з медоносної квітки, коли його відривають від черешка. Бджоли збирають нектар з конюшини, кульбаби, фруктових дерев та ягідних кущів. Нектар з квітів бджоли висмоктують довгим згорнутим в трубочку язиком. У бджіл два шлунок - один для власного харчування, другий-для зберігання нектару. У другому шлунку бджоли приносять у вулик нектар. Щоб наповнити нектарний шлунок, бджілка повинна облетіти 1000-1500 квіток. Ємність нектарного шлунка близько 70 міліграмів. Але це майже дорівнює вазі самої бджоли. До моменту повернення у вулик, бджола повністю завантажена солодким нектаром.

Як створюються нові сім'ї бджіл, і які фактори впливають на їх успішність?

Як правильно підготувати вулики до зимового періоду, і які інструменти для цього використовуються?

Які сучасні технології бджільництва можна використовувати для підвищення продуктивності пасіки?

3. Професія ветеринара. Професійні обов'язки цього спеціаліста полягають у наступному: лікування і профілактика хвороб тварин, а також проведення різних медичних і косметичних процедур, у тому числі операцій, ветеринарно-санітарний контроль при виробництві та реалізації продуктів тваринництва. Робота може проводитися в спеціально обладнаному приміщенні (клініці, лабораторії), вдома або на відкритому повітрі. У процесі роботи зазвичай використовуються медичні інструменти, лікарські препарати, хімічні препарати. Ці фахівці можуть працювати у спеціалізованих ветеринарних клініках і аптеках, в організаціях, де переробляють і реалізують продукцію тваринництва, на фермах, в зоопарках, цирках, клубах службового собаківництва та в інших місцях, де перебувають тварини. Крім того, ветеринари працюють в наглядових органах, що здійснюють контроль реалізації продуктів тваринництва. У наші дні ця професія, окрім безпосереднього лікування тварин, включає безліч різних напрямів. Від того, наскільки добре організована в країні ветслужба, залежить здоров'я її громадян. Річ у тому, що вона проводить постійну боротьбу з хворобами, які можуть представляти небезпеку для людей. Ветеринари контролюють якість м'яса, молока, яєць та інших продуктів тваринного походження на ветеринарних пунктах і станціях, фермах, у відділах ветеринарного контролю на м'ясокомбінатах, на м'ясо-молочних і харчових контрольних станціях, у ветлабораторіях. У селах всі сільськогосподарські тварини знаходяться під

постійним наглядом цього фахівця, причому він несе відповідальність не лише за їхнє здоров'я, але і за дотримання зоогігієни на фермах, санітарний стан інвентарю, складає раціон харчування тварин, робить щеплення від інфекційних захворювань, допомагає при народженні тварин. При виборі професії ветеринара, в першу чергу, необхідно керуватися великою любов'ю до тварин. Цю любов прекрасно відчують чотириногі пацієнти, тому від одного лікаря вони згодні витерпіти найболіснішу процедуру, а іншому не дадуть навіть оглянути себе. Талант ветеринара, як і будь-який інший, – це дар. З давніх часів, з тих пір, як людина приручила тварин, з'явилася необхідність стежити за станом їхнього здоров'я.

Яка освіта потрібна для того, щоб стати ветеринаром?

Які спеціалізації існують у ветеринарії?

Які перспективи розвитку кар'єри у ветеринарії?

4. Професія водія. Рух – основна умова сучасного життя, проте не кожен громадянин нашої країни може дозволити собі особистий транспорт, і саме в такому випадку на допомогу приходять водії. Разом з цим, професія водія дуже актуальна в сфері доставки вантажів на різні дистанції. Історично водії існували з моменту появи першого транспортного засобу. Кожна транспортна новинка викликала подив і навіть побоювання з боку жителів які, в свою чергу, воліли віддавати управління та особисту безпеку в руки досвідченого водія, який добре знав правила пересування на цих транспортних засобах. Спеціальний працівник, керуючий легковими і вантажними автомобілями, був і до цих пір залишається затребуваним. Згідно з опитуваннями, в межах міста більшість людей вважають за краще користуватися автобусом, здійснюючи як мінімум щоденний шлях з дому на роботу. В обов'язки водія входить не тільки безпосереднє управління автомобільним транспортом, а й контроль дотримання пасажирами основних правил проїзду, контроль безпеки під час посадки і висадки, комфорт пасажирів під час поїздки. При виникненні поломок або несправностей, саме водій відповідальний за усунення незручності. Більш того, досвідчений водій здатний в найкоротші терміни оцінити ситуацію руху на дорозі, визначитися з найкоротшим маршрутом, уникнувши прикрої втрати часу в міських пробках у години пік. Обов'язковим для водія також є вміння передбачити всі можливі перешкоди, прорахувати розвиток ситуації завчасно і в разі небезпеки уникнути зіткнення з іншими транспортними засобами. Для водія головне – добрий зір, добра увага і пам'ять, наявність прав потрібної категорії і знання правил дорожнього руху

Як водій забезпечує комфорт і безпеку пасажирів під час поїздки?

Які особисті якості та навички є найважливішими для водія?

Яку роль у роботі водія відіграє його здатність передбачати перешкоди на дорозі та уникати небезпечних ситуацій?

5. Професія пожежника — це одна з найнебезпечніших і найвідповідальніших професій, яка потребує від людини не тільки фізичної

підготовки, але й психологічної стійкості та готовності рятувати життя навіть у найскладніших умовах.

Основні завдання пожежника: Гасіння пожеж: Основна місія пожежників полягає в оперативному реагуванні на пожежі та боротьбі з ними. Вони використовують спеціальне обладнання, включаючи пожежні шланги, вогнегасники, піноутворювачі та інше обладнання для ефективного гасіння вогню. **Рятувальні операції:** Окрім гасіння пожеж, пожежники займаються порятунком людей і тварин, які можуть бути заблоковані у будівлях або інших небезпечних зонах. Вони часто працюють у задимлених або задушливих приміщеннях, ризикуючи власним життям. **Профілактика пожеж:** Пожежники також займаються профілактичною роботою. Вони проводять перевірки приміщень, виявляючи можливі порушення протипожежних норм, і навчають громадян основам пожежної безпеки. **Робота в екстремальних умовах:** Пожежники часто працюють у високих температурах, в умовах обмеженої видимості та у стресових ситуаціях. Це вимагає фізичної витривалості, швидкої реакції та навичок роботи в команді.

Необхідні навички та особисті якості: **Фізична підготовка:** Пожежники повинні мати відмінну фізичну форму, оскільки робота передбачає носіння важкого обладнання, підйом по драбинах та роботу у важких умовах. **Витривалість та рішучість:** Робота пожежника вимагає стійкості до стресу та готовності швидко приймати рішення у критичних ситуаціях. Важливо зберігати спокій, коли від швидкості і точності дій залежить життя інших людей. **Знання техніки та обладнання:** Пожежники повинні вміти правильно користуватися спеціалізованим обладнанням, знати технічні нюанси роботи з пожежними машинами, драбинами, гідрантами, кисневими балонами та іншими засобами. **Командна робота:** У пожежних частинах співробітники працюють як одна команда. Кожен член команди має свою роль у виконанні місії, і всі повинні діяти злагоджено для досягнення спільної мети.

Освіта та підготовка: Щоб стати пожежником, потрібно пройти спеціальне навчання у пожежно-рятувальних школах або академіях. Під час навчання студенти вивчають: Пожежну безпеку і тактику гасіння пожеж. Основи рятувальних операцій і медичної допомоги. Використання пожежно-технічного обладнання. Психологічну підготовку до роботи в екстремальних ситуаціях. Після навчання кандидати проходять обов'язкову фізичну та професійну атестацію, щоб підтвердити свою готовність до служби.

Ризики та виклики: Робота пожежника пов'язана з високим рівнем ризику для життя та здоров'я. Пожежники можуть отримати травми, опіки або отруєння чадним газом. Часто вони працюють у несприятливих для дихання умовах або на висоті, що також становить додаткові ризики.

Соціальна значимість професії: Пожежники відіграють важливу роль у збереженні життя людей та їх майна. Їх праця рятує від величезних втрат під час пожеж, катастроф та інших надзвичайних ситуацій. Вони також забезпечують відчуття безпеки у суспільстві та стають прикладом мужності та відваги.

Чому професія пожежника є однією з найважливіших для суспільства?

Які завдання виконують пожежники?

Як пожежники допомагають запобігати пожежам через профілактичні заходи?

6. Професія космонавта — це одна з найскладніших і найпрестижніших професій у світі. Космонавти займаються дослідженням космічного простору, виконують наукові експерименти на орбіті та беруть участь у тривалих космічних місіях, які допомагають людству розширювати знання про Всесвіт і технології майбутнього.

Основні завдання космонавта: Польоти в космос: Космонавти керують космічними кораблями або є членами екіпажу, який проводить місії на космічних станціях або під час експедицій на інші небесні тіла. Під час польотів вони виконують наукові дослідження, технічні завдання та спостереження за Землею і космосом.

Наукові дослідження: Одним з головних завдань космонавтів є проведення експериментів у невагомості. Це можуть бути біологічні, фізичні або хімічні дослідження, які неможливо провести на Землі через наявність гравітації. Дані експерименти допомагають розробляти нові медичні технології, матеріали і навіть вивчати можливості життя у космосі.

Забезпечення технічного обслуговування: Під час польоту космонавти повинні підтримувати роботу космічних апаратів. Це включає регулярні перевірки обладнання, ремонт систем життєзабезпечення, а також виконання виходів у відкритий космос для заміни або ремонту зовнішніх частин станції чи космічного корабля.

Адаптація до умов космосу: Професія космонавта вимагає здатності адаптуватися до екстремальних умов, таких як невагомість, радіація, ізоляція та обмежений простір. Космонавти повинні бути готовими до тривалого перебування в космосі, яке може тривати від кількох тижнів до кількох місяців або навіть років.

Необхідні навички та вимоги:

Фізична підготовка: Космонавти повинні мати чудову фізичну форму. Підготовка включає тренування в умовах, що імітують космічні умови, зокрема центрифуги для імітації перевантажень та підводні тренування для моделювання невагомості.

Наукові знання: Космонавти часто мають наукову освіту у галузі фізики, інженерії, медицини або астрономії. Вони повинні розуміти основи космічної техніки та володіти знаннями, необхідними для проведення складних експериментів.

Технічна підготовка: Космонавти мають вміти керувати космічним кораблем, розуміти принципи роботи навігаційних систем та обладнання космічних станцій. Вони також повинні вміти оперативно вирішувати технічні проблеми, які можуть виникнути під час місії.

Психологічна стійкість: Перебування в ізоляції, обмеженому просторі та

невагомості вимагає сильної психічної стійкості. Космонавти проходять психологічну підготовку для того, щоб зберігати спокій і працездатність у стресових ситуаціях.

Підготовка та навчання: Стати космонавтом — це довгий і складний процес. Спочатку кандидат повинен пройти суворий відбір, який включає медичні та психологічні тести, перевірку фізичних можливостей і знань. Після відбору космонавти проходять багаторічну підготовку в спеціалізованих центрах. Де вони вивчають: Астронавігацію. Роботу з космічними кораблями. Підготовку до роботи в умовах невагомості. Медичну допомогу в екстремальних умовах. Мови, зокрема англійську та російську, для міжнародної співпраці. Перспективи професії:

У майбутньому професія космонавта може стати ще більш важливою з розвитком програм дослідження Місяця, Марсу та далеких планет. Космонавти можуть відігравати ключову роль у побудові космічних колоній, дослідженні нових ресурсів та розширенні меж людських знань про Всесвіт.

Соціальна значимість: Космонавти не тільки виконують науково-дослідницькі завдання, але й є символом людської мрії про підкорення космосу. Вони надихають молоде покоління на дослідження науки і технологій, а також сприяють розвитку міжнародної співпраці в космічній сфері.

Опишіть, як професія космонавта впливає на розвиток людства, дослідження Всесвіту та розширення технологічних меж.

Розробіть уявний план підготовки космонавта до космічної місії. Включіть етапи тренувань, вивчення техніки та підготовку до невагомості.

Знайдіть інформацію про перші польоти людей у космос і зробіть короткий огляд розвитку професії космонавта від початку космічної ери до сьогодні.

7. Професія редактора. Літературний редактор – це співробітник редакції, в обов'язки якого входить аналіз, оцінка тексту, внесення необхідних змін до структури того або іншого літературного твору. Основне завдання літературного редактора полягає в підготовці до публікації написаного автором матеріалу, саме він забезпечує літературну правку тексту. Робота з текстами передбачає відмінне знання української мови та літератури. Люди, які щиро люблять працювати зі словом, підбирати синоніми, придумувати яскраві заголовки, що запам'ятовуються, знаходять в роботі літературного редактора прекрасну можливість реалізувати свої професійні мрії. Робота літературного редактора передбачає наявність аналітичного складу розуму і критичного мислення. Для багатьох є плюсом, що існує можливість працювати віддалено (досить мати вдома комп'ютер з необхідними програмами і виходом в Інтернет). Але деколи літредакторам доводиться виконувати свою роботу в дуже стислі терміни, наприклад, якщо автор здав текст із значним запізненням, а дату публікації неможливо змінити.

Напишіть твір на тему "Роль літературного редактора в сучасному літературному процесі". Підкресліть важливість їхньої роботи і її вплив на

якість літератури.

Придумайте п'ять креативних заголовків для статті або книги, що стосується популярної теми (наприклад, екології, технологій).

Обгрунтуйте вибір кожного заголовка.

Які технології, такі як програми для перевірки граматики або онлайн-платформи для редагування, вплинули на роботу редакторів?

8. Професія художника — одна з найдавніших і найзахопливіших сфер людської культури. Художники створюють візуальні, звукові або перформативні твори, які виражають їхні ідеї, емоції та погляди за допомогою різних засобів. Ось огляд того, що включає в себе професія художника:

Основні аспекти професії

Креативність та самовираження: У центрі діяльності художника — прагнення передати думки, почуття та історії. Художники часто використовують такі елементи, як колір, форма, текстура та композиція, щоб викликати емоції та стимулювати роздуми. Кожен художник розвиває свій унікальний стиль, який відображає його індивідуальність та життєвий досвід.

Технічні навички: Художники повинні володіти різними техніками та інструментами, притаманними їхньому напрямку. Це можуть бути традиційні методи — живопис, рисунок, скульптура — або сучасні технології, такі як цифрове мистецтво та мультимедіа. Розуміння матеріалів — фарб, полотен, цифрового програмного забезпечення — є необхідним для створення якісних творів.

Художня освіта: Багато художників здобувають формальну освіту у художніх школах чи університетах, де вивчають історію мистецтва, теорію та різні техніки. Така освіта допомагає розвивати критичне мислення, аналітичні навички та глибоке розуміння художнього процесу.

Творчий процес: Процес створення мистецтва часто є складним і особистим. Художники можуть починати зі скетчів або концепцій, поступово вдосконалюючи ідеї через численні ескізи та редагування. Цей ітеративний процес включає саморефлексію та критику, що допомагає уточнити бачення та покращити реалізацію.

Мистецький ринок: Художники можуть продавати свої роботи через галереї, виставки, онлайн-платформи або безпосередньо клієнтам. Розуміння мистецького ринку є важливим для успішного просування та продажу. Художники часто займаються нетворкінгом, щоб знаходити потенційних покупців і поціновувачів мистецтва.

Типи художників. Живописці: створюють зображення за допомогою різних технік живопису на полотні або папері. Ілюстратори: створюють ілюстрації до текстів, які використовуються в книгах, журналах, рекламі. Скульптори: створюють тривимірні твори з каменю, металу, глини тощо. Фотографи: фіксують зображення за допомогою камер — це може бути художня, документальна або комерційна фотографія. Цифрові художники: створюють мистецтво за допомогою комп'ютерного програмного забезпечення,

використовуючи сучасні технології.

Життя художника може бути складним через високу конкуренцію, фінансову нестабільність та суб'єктивність мистецької критики. Багато хто стикається з творчими кризами, сумнівами у власних силах.

Незважаючи на труднощі, ця професія може приносити глибоке задоволення. Художники мають змогу впливати на культуру, надихати інших і вільно виражати себе. Радість від того, що твій твір цінують, та можливість торкатися універсальних тем через мистецтво — сильна мотивація.

Що спонукає людей обрати шлях художника?

Як би Ви підходили до творчого процесу, коли починали новий твір?

З якими труднощами Ви би стикалися на своєму мистецькому шляху і як долали би їх?

4. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) з дисципліни «Професійна орієнтація» виконується самостійно кожним студентом. Підготовка завдання здійснюється на основі опрацьованої літератури та зібраної інформації в мережі Інтернет, її аналізу та формулювання висновків. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни «Професійна орієнтація».

КПЗ оформляється у формі реферату обсягом від 10 сторінок формату А4, 1,5 інтервал, шрифт 14 Times New Roman та подається викладачу-лектору для оцінювання в електронному або друкованому вигляді. КПЗ повинно містити такі структурні елементи: титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина (з поділом на частини – пункти або розділи та підрозділи), висновки, список використаних джерел, додатки (за наявності).

Завдання виконання індивідуального завдання полягає у виявленні, аналізі та оцінці проблем і напрямів покращення комунікативних процесів у різних сферах діяльності на різних рівнях економічної системи.

Здобувач самостійно обирає тему КПЗ з переліку:

1. Профорієнтаційна робота на виробництві: принципи, форми і методи організації.
2. Професіографія як процес вивчення й опису професії.
3. Психомоторна організація людини і методи її вивчення.
4. Методи профорієнтаційної і профконсультаційної роботи.
5. Профадаптаційна робота на підприємстві.
6. Соціальні, економічні і педагогічні чинники вибору професії.
7. Планування й організація роботи відділу кадрів з профорієнтації і профконсультації.
8. Професійна придатність і методи її вивчення.
9. Управління професійною орієнтацією і професійною освітою.
10. Впровадження системи заходів з профвідбору і розрахунок її економічної доцільності.

11. Підготовка професійних керівників.
12. Безперервне навчання працівників в контексті профорієнтації.
13. Вибір форм і змісту навчання працівників на конкретному підприємстві в межах профорієнтаційної діяльності служб управління персоналом.
14. Планування особистої ділової кар'єри, її зв'язок з безперервною освітою.
15. Ділові ігри як метод навчання й атестація кадрів. Методи оцінки ефективності витрат на персонал.
16. Методи оцінювання ефективності витрат на персонал в контексті профорієнтації.
17. Організація і планування трудової кар'єри працівників.
18. Психотехнології та акмеологічний підхід до навчання.
19. Апаратні методи профвідбору.
20. Характеристика інструментаріїв, які використовуються при профорієнтації.
21. Соціологічний аналіз професійної спрямованості особистості.
22. Специфіка профвідбору на профпридатність до професій типу "людина–людина".
23. Профвідбір на профпридатність до професій типу "людина–техніка".
24. Профвідбір на посаду менеджера з персоналу.
25. Програмно-цільовий підхід до профадаптації у виробничій сфері.
26. Тестування як метод профорієнтаційної роботи, його недоліки та переваги, вимоги до техніки проведення.
27. Вибіркова співбесіда як метод підбору кадрів.
28. Профорієнтаційна робота як державна політика в галузі працевлаштування.
29. Система профорієнтаційної роботи.
30. Соціально-економічний аспект профорієнтаційної роботи.
31. Медико-біологічний аспект профорієнтаційної роботи.
32. Основні типи самовизначення людини.
33. Особливості самовизначення людини як процесу.
34. Різниця між професійним самовизначенням і вибором виду діяльності.
35. Мотивація професійного самовизначення.
36. Сучасні підходи до професійного самовизначення молоді.
37. Роль профорієнтаційного консультування у виборі майбутньої професії.
38. Аналіз сучасного ринку праці: перспективні професії майбутнього.
39. Методи діагностики професійних інтересів та здібностей.
40. Професійна орієнтація в системі освіти України: проблеми та перспективи.
41. Кар'єрне зростання: етапи, стратегії та ризики.
42. Вплив особистісних якостей на вибір професії.
43. Складові успішного працевлаштування: резюме, мотиваційний лист, співбесіда.
44. Роль університету у формуванні професійних планів студентів.

45. Соціальні мережі та цифрові платформи в професійній орієнтації молоді.

46. Адаптація молодих фахівців на першому робочому місці.

47. Професійне вигорання: причини, ознаки та профілактика.

48. Гендерні аспекти професійної орієнтації та вибору кар'єри.

49. Формування soft skills як складової професійної успішності.

50. Професійне портфоліо: структура, призначення та способи оформлення.

В межах однієї академічної групи здобувачі не повинні обирати однакові теми, але можливий вибір іншої її назви за змістом предмету, але це додатково погоджується з викладачем.

В індивідуальній роботі студенти повинні показати:

- правильне розуміння поставленого завдання;
- вміння працювати з літературними джерелами та використовувати законодавчі й інструктивні матеріали;
- висловлювати свої думки з актуальних питань і робити обґрунтовані висновки на основі проведеного аналізу;
- можливість використовувати теоретичні знання, отримані на лекціях, застосовувати сучасні методи дослідження з використанням таблиць, графіків, діаграм та інших графічних зображень.

Альтернативним варіантом виконання КПЗ за вибором студента може виступати:

1. Підготовка наукової праці у формі статті (від 5 сторінок формату А4, 14 шрифт, 1,5 інтервал) або розширених тез доповідей на наукову конференцію, семінар чи круглий стіл (від 3 сторінок).

2. Набуття компетентностей, що відповідають назві та змісту дисципліни в рамках здобуття неформальної чи інформальної освіти, що підтверджується сертифікатом, довідкою чи іншим офіційним документом від організаторів навчання.

Форми захисту індивідуального завдання:

- усна відповідь або подання звіту в електронному вигляді;
- представлення сертифікатів, довідок чи інших офіційних документів за підсумками неформальної чи інформальної освіти;
- мультимедійна презентація матеріалів про виконання КПЗ.

Оцінювання виконання КПЗ проводиться за 100-бальною шкалою оцінювання, відповідно до рекомендацій «Положення про організацію освітнього процесу в ЛНТУ».

5. Теми для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів ступеня з даної навчальної дисципліни може включати наступні форми:

- поглиблене опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;

- виконання групових завдань, ситуаційних вправ, кейсів, практичних завдань, передбачених на самостійне вивчення дисципліни;
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання (яке може передбачати написання есе, статті, тез доповідей на наукову конференцію тощо за тематикою дисципліни та з урахуванням тематики, яка є цікавою для здобувача);
- систематизація вивченого матеріалу перед виконанням модульної роботи;
- підготовка до поточного контролю;
- інші види самостійної роботи, спеціальні для конкретної теми дисципліни, враховуючи наукові інтереси здобувача.

Виконання самостійної роботи здійснюється за наступними темами, в рамках часу відведеного на самостійну роботу:

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Змістовий модуль 1	45	69
2	Тема 1. Професійна орієнтація як системна наука	15	9
3	Тема 2. Професійна самовизначеність	10	20
4	Тема 3. Теоретичні та методичні основи професіографії	10	20
5	Тема 4. Ключові особливості професійного відбору	10	20
6	Змістовий модуль 2	45	69
7	Тема 5. Кризи професійного розвитку особистості	15	9
8	Тема 6. Особливості здійснення професійної орієнтації у зарубіжних країнах.	10	20
9	Тема 7. Психологічні орієнтири для вибору професії	10	20
10	Тема 8. Освіта та професійна підготовка в інфраструктурі формування ринкових відносин.	10	20
11	Усього годин	90	138

Самостійну роботу здобувач може виконувати у бібліотеці, навчальних

кабінетах, лабораторіях, комп'ютерних класах тощо. Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця, зокрема викладача дисципліни.

6. Самостійні завдання

1. Навчаючись на другому курсі економічного факультету, студент стикається з питанням, яке рано чи пізно постає перед кожним: ким я хочу бути після закінчення університету? Спочатку відповідь здавалася простою — є диплом, буде робота. Проте чим більше він дізнається про світ економічних професій, тим більше зростає відчуття невизначеності. Вибір виявляється не таким очевидним: фінанси, бухгалтерія, банківська справа, управління персоналом, маркетинг, підприємництво, аналітика, держслужба... А може, своя справа?

Кожен напрям виглядає привабливим ззовні. Але зсередини — інший світ. Наприклад, професія маркетолога здається креативною, динамічною, з презентаціями та рекламними кампаніями. Та в реальності — це глибока аналітика, робота з цифрами, стратегічне мислення. Те саме з фінансистами: престиж, зарплата, повага — так думають ті, хто не знайомий з тоннами звітності, жорсткими дедлайнами та високим рівнем стресу.

Тим часом однокласники починають стажуватись. Хтось уже точно вирішив працювати у великій компанії, хтось іде «по знайомству» в сімейний бізнес, інші — ще не визначилися, але говорять, що «головне — щоб платили».

Студент починає розуміти: обрати професію — це не просто заповнити анкету. Це важлива точка, яка вплине на якість життя, відчуття реалізації, задоволення від роботи, матеріальний стан. Але звідки знати, що обраний шлях — правильний?

Першим кроком він вирішує пройти кілька безкоштовних профорієнтаційних тестів в інтернеті. Проте результати плутають ще більше: один тест показує, що йому підійде кар'єра фінансового аналітика, інший — що він має нахил до HR-сфери, ще один — радить підприємництво. Кожен тест — інший підхід, інші методики, інші акценти. Замість ясності — хаос.

Тоді студент намагається поговорити з тими, хто вже працює в різних сферах. Він телефонує кільком випускникам свого вишу. Один працює в банку, інший — у міжнародній компанії, ще один відкрив свою справу. Кожен розповідає по-своєму: один задоволений, але постійно втомлений, другий — не бачить розвитку, третій — зіштовхнувся з ризиками й нестабільністю.

У кожній сфері є як переваги, так і виклики. Універсального «кращого» варіанту немає. Є лише те, що ближче тобі: твоїм вподобанням, цінностям, стилю життя, амбіціям, ритму.

Сформулюй свій особистий план професійного вибору включивши у нього конкретні кроки для самопізнання, пошуку інформації та практичного досвіду.

2. У рамках навчальної практики студент економічного факультету потрапляє у відділ закупівель середньої торговельної компанії. Перші враження — позитивні: офіс просторий, колеги привітні, на перший погляд, завдання нескладні. Студенту здається, що все, чим займається менеджер із закупівель, — це надсилання запитів постачальникам, підписання договорів, порівняння цін у таблиці.

Проте вже на другий день він помічає, що за зовнішньою простотою ховається зовсім інший рівень навантаження. Менеджер приймає десятки рішень за день, постійно комунікує з контрагентами, вирішує конфліктні ситуації, погоджує умови з юридичним і фінансовим відділами, тримає в пам'яті безліч деталей і дедлайнів. Система постачання побудована складно, багато процесів — паралельні, і одна помилка може призвести до фінансових втрат або затримки всього проєкту.

Студент розгублений. Він ніколи не замислювався, що робота, яка виглядає «офісною і стабільною», може бути настільки інтенсивною й багатовимірною. У той же час, він помічає, що менеджер — впевнена, швидка у рішеннях людина, яка вміє тримати баланс між жорсткістю та дипломатичністю. Він бачить у цій людині те, що часто називають «професіоналізмом», але не розуміє, звідки береться така компетентність.

Саме на цьому етапі студент дізнається про поняття професіографії — методичного аналізу професії, який описує не лише формальні функції, а й психологічні вимоги, типові труднощі, умови праці, перспективи зростання. Він розуміє, що без глибокого аналізу змісту роботи неможливо зробити усвідомлений вибір. Назва посади — це лише етикетка. Реальність приховується в деталях.

Склади професіограму для однієї з економічних професій, яка тобі цікава, на основі аналізу джерел, опису функцій, вимог до навичок і особистих якостей.

3. Студент економічного факультету вже знає, що обирати професію просто за назвою — ризиковано. Він пройшов практику, дізнався про професіографію і навіть склав власний опис професії. Але внутрішні сумніви не зникають. Йому хочеться глибше зрозуміти, що йому підходить, не лише з точки зору навичок, а й особистісних характеристик.

На лекції з профорієнтації викладач розповідає про психодіагностику — методи дослідження психічних особливостей людини для визначення її професійної придатності. Студент дізнається, що психодіагностика — це не просто тести, а комплексний підхід, який включає опитувальники, бесіди, аналіз поведінки.

Він починає розуміти, що сучасні професії потребують не лише знань, а й відповідного психологічного профілю. Наприклад, для фінансового аналітика важливі такі риси, як увага до деталей, аналітичне мислення, здатність до концентрації, а для менеджера з продажів — комунікабельність, стресостійкість, впевненість у собі.

У своєму університеті студент проходить перше психологічне тестування — опитувальник на визначення типу особистості. Результат - «Аналітик». Цей тип характеризується схильністю до логічного мислення, планування, іноді замкнутістю. Паралельно він проходить опитувальник на рівень стресостійкості та мотивації.

Студент помічає, що результати психодіагностики іноді суперечать загальним уявленням про себе. Наприклад, друзі вважають його «комунікабельним», але тести показують, що насправді він швидко втомлюється від соціальних контактів і віддає перевагу роботі «наодинці» з інформацією.

За допомогою психодіагностики студент отримує не просто «підказку» для вибору професії, а інструмент для глибшого розуміння себе, своїх ресурсів і обмежень. Він розуміє, що не потрібно ідеально відповідати вимогам однієї професії — можна шукати ті, де особистість і діяльність максимально гармонійні.

Далі студент планує використовувати психодіагностику періодично — щоб контролювати свій розвиток, коригувати професійні плани, запобігати вигоранню. Він бачить у цьому інструмент, що допоможе йому будувати кар'єру усвідомлено, а не випадково.

Обери один психодіагностичний інструмент (тест, опитувальник) і опиши, як ти можеш його використати для усвідомленого вибору професії.

4. Студент, який стоїть перед вибором професії, усвідомлює, що світ професій — це не лише його інтуїція чи поради друзів, а перш за все — інформація. Профінформація — це різноманітні дані, які допомагають краще зрозуміти професії, ринок праці, вимоги роботодавців, перспективи, рівень заробітку, умови праці.

Університет пропонує доступ до кількох джерел профінформації: бази вакансій, професійні портали, офіційні звіти про ринок праці, кар'єрні центри, вебінари із запрошеними експертами. Проте студент відчуває, що інформації надто багато, і без системного підходу вона стає хаотичною.

Він починає з простого — переглядає популярні сайти з вакансіями. Там він бачить сотні пропозицій за спеціальністю «економіст», «фінансист», «бухгалтер», «маркетолог». Кожна з них має різні вимоги, заробітну плату, опис обов'язків. Йому стає зрозуміло, що поняття однієї професії може включати дуже різні посади, і не всі вони відповідають його очікуванням.

Щоб розібратися, студент вивчає офіційні статистичні дані про зайнятість у регіоні. Він бачить, що деякі професії мають стабільний попит, інші — сезонний або мінливий. Деякі сфери переживають бум, інші — стагнацію. Він також звертає увагу на середній рівень зарплат і перспективи розвитку.

Одночасно студент відвідує декілька профільних вебінарів і зустрічей, де представники бізнесу розповідають про актуальні тренди, нові технології, які впливають на роботу економістів, фінансистів, маркетологів. Він дізнається про важливість цифрових навичок, знання аналітичних програм, англійської

МОВИ.

Однак він помічає, що багато інформації суперечить одна одній. Наприклад, один експерт каже, що майбутнє — за аналітикою великих даних і штучним інтелектом, інший — що найбільший попит буде на класичних фінансистів і бухгалтера. Інформація постійно оновлюється, а ринок праці нестабільний.

Опиши свій план збору і аналізу профінформації для вибору професії, вказавши конкретні джерела та критерії відбору інформації.

5. Студент економічного факультету, який стоїть на порозі вибору професії, відчуває розгубленість і сумніви. Він переглянув професії, пройшов психодіагностику, зібрав профінформацію, але все одно не може остаточно визначитися, куди рухатися далі. На факультеті йому запропонували звернутися до професійного консультанта — спеціаліста, який допомагає знайти відповіді на складні запитання про вибір професії.

Перша зустріч з консультантом була для студента несподіваною. Він очікував стандартний «порадник», що скаже, куди краще йти. Натомість консультант ставив багато запитань — про інтереси, мотивацію, цінності, минулий досвід, навіть про найяскравіші спогади та мрії. Студент зрозумів, що консультація — це не просто поради, а глибокий процес самопізнання.

Протягом кількох сесій студент поступово структурував свої думки. Виявилось, що він хоче працювати в сфері, де можна використовувати аналітичні здібності, але й цінує можливість спілкуватися і допомагати людям. Він не хоче монотонної роботи за комп'ютером, йому важливо бачити результати своєї праці.

Консультант допоміг йому порівняти різні варіанти професій, підкреслив переваги і ризики кожного, запропонував спробувати практичні завдання (наприклад, розробити маркетингову стратегію або провести фінансовий аналіз невеликої компанії).

Студент відчув, що професійна консультація — це більше, ніж просто вибір. Це процес формування цілісного образу свого професійного «я», поєднання внутрішніх цінностей з реальними можливостями ринку.

Опиши, які питання ти б поставив професійному консультанту, щоб краще зрозуміти свої професійні інтереси і мотивацію.

6. Після кількох місяців пошуків і самопізнання студент нарешті відчув, що готовий зробити перші кроки до практичної реалізації своїх професійних намірів. Він визначив сферу, яка йому близька — аналітика у фінансовій або консалтинговій компанії. Зібрав портфоліо, оновив резюме, почав надсилати його на стажування й молодші позиції.

Невдовзі йому відповіли кілька компаній. У листах ішлося не лише про співбесіду, а й про проходження відбору — тестових завдань, анкет, навіть спеціальних онлайн-ігор, які моделювали професійні ситуації. Студент уперше

стикається з тим, що вибір професії — це не лише його рішення, а й оцінка з боку системи: компаній, HR-менеджерів, автоматизованих систем.

Після кількох подібних досвідів студент починає формувати своє розуміння професійного відбору:

Це не іспит, а діалог — компанії не шукають ідеальних, вони шукають тих, хто «підійде».

Це інструмент самоперевірки — через нього видно, над чим працювати.

Це мотивація для розвитку — щоб наступного разу бути готовішим.

Це не поразка, якщо не прийняли — іноді це просто несумісність стилів або очікувань.

Це частина професійного шляху — що раніше почнеш брати участь у конкурсах, тим краще зрозумієш себе.

Він також дізнається, що в багатьох країнах існують державні системи професійного відбору, які використовуються в армії, поліції, на держслужбі. Там тестування дуже жорстке, стандартизоване, і психодіагностика займає важливе місце. Водночас у бізнесі все частіше використовують ігрові та ситуаційні методики, де перевіряють «м'які» навички — комунікацію, лідерство, критичне мислення.

Опиши, як би ти підготувався до професійного відбору на посаду, що тебе цікавить, включивши знання, навички та психологічні якості, які варто розвивати.

7. Після кількох спроб проходження професійного відбору студент економічного факультету нарешті отримав першу роботу. Це була позиція молодшого аналітика у невеликій консалтинговій компанії. Посада не була високою ані за статусом, ані за зарплатою, але студент чудово розумів: це — старт. А далі — шлях.

У перший робочий тиждень він неодноразово ловив себе на думці: «Це точно те, чим я хочу займатися?» Завдання були рутинними, дедлайни — жорсткими, а колектив — вимогливим. Але водночас — усе було новим, незвіданим, і навіть помилки ставали джерелом розвитку.

Саме тоді він вперше почув від свого керівника слова:

«Не думай лише про посаду — думай про кар'єрну траєкторію».

Студент створив індивідуальний план кар'єрного розвитку, який включав:

Цілі на рік: навчитися користуватись двома новими програмами, отримати сертифікат з фінансового моделювання, провести хоча б одну презентацію.

Цілі на 3 роки: перейти на позицію старшого аналітика, вести власні проекти, виступити на галузевій конференції.

Цілі на 5 років: обійняти керівну посаду середньої ланки або започаткувати власну справу.

Він регулярно переглядав свій план, аналізував прогрес, просив зворотного зв'язку. Здивувало те, що з часом йому почали довіряти більше. Спочатку дали змогу вести проект самостійно, пізніше — представити результати клієнту. Це стало визнанням і підтвердженням: він рухається у правильному напрямку.

Склади короткий план свого кар'єрного росту на найближчі 5 років із зазначенням цілей, які ти хочеш досягти.

8. Закінчуючи університет, студент економічного факультету вже мав за плечима не тільки диплом, а й перший досвід роботи, участь у стажуваннях, спілкування з роботодавцями, невеликі успіхи й кілька помилок. Але найважливіше — він усе частіше ловив себе на думці: «Чи я вже професіонал?»

З одного боку, він мав знання, вмів працювати з Excel, аналітикою, міг підготувати презентацію, прорахувати бюджет проєкту. Йому довіряли, він мав резюме з переліком навичок. Але з іншого боку — він розумів, що професіоналізм — це не лише навички.

Студент отримав завдання — підготувати фінансовий звіт для важливого клієнта. Робота була складною, даних багато, час — обмежений. Він міг зробити «як-небудь» і здати, сподіваючись, що керівник все підправить. Але замість цього:

- він уточнив терміни;
- розбив роботу на частини;
- проконсультувався з колегами;
- перевірив кілька разів кожне число.

Звіт був не лише точним, а й структурованим і зрозумілим. Клієнт похвалив. І тоді його керівник сказав:

«Це не просто хороший результат. Це — прояв професіоналізму. Ти працюєш не для оцінки, а для якості. Це цінно».

Коли студент розмірковував, яку саме посаду обрати — фінансового аналітика, ризик-менеджера чи проєктного економіста — він уже не шукав легкого шляху. Його критерієм стало питання:

«Де я зможу максимально розкрити свій професіоналізм?»

Він вибрав компанію, де процеси прозорі, команда — сильна, а очікування високі. Бо розумів: саме в таких умовах він зростатиме.

Пізніше він зрозумів: професіоналізм — це не кінцева точка. Це стиль життя. Це означає: щодня ставати трохи кращим; тримати слово; поважати інших і себе; не боятися відповідальності; не зупинятися в розвитку.

Опиши, як ти вже сьогодні можеш проявляти професіоналізм у ролі студента.

7. Тематика рефератів і презентацій

1. Професійне самовизначення: етапи та особливості
2. Вплив темпераменту і характеру на вибір професії
3. Помилки при виборі професії: як їх уникнути
4. Роль мотивації у професійному самовизначенні
5. Професійна орієнтація молоді: методи і засоби
6. Вплив батьків і соціального оточення на вибір професії
7. Внутрішні і зовнішні чинники вибору професії
8. Як хобі може стати професією
9. Сучасні професії: які зникнуть, а які з'являться
10. Гендерні стереотипи у виборі професії
11. Що таке кар'єра: види кар'єрного росту
12. Постановка кар'єрних цілей та стратегічне планування
13. Професійне вигорання: причини, профілактика і подолання
14. Soft skills та їх роль у кар'єрному зростанні
15. Вплив емоційного інтелекту на побудову кар'єри
16. Особистісне зростання як основа професійного успіху
17. Кар'єрний коучинг: сучасний інструмент розвитку
18. Роль наставництва в кар'єрному розвитку
19. Професійна етика і репутація: як вони впливають на кар'єру
20. Невпевненість в кар'єрі: як її подолати
21. Тренди ринку праці у 2020–2030-х роках
22. Затребувані професії майбутнього: прогноз експертів
23. Фріланс як альтернатива класичній кар'єрі
24. Як цифровізація змінює вимоги до працівників
25. Адаптація до нових умов ринку праці після пандемій і криз
26. Професійна мобільність у глобалізованому світі
27. Як штучний інтелект впливає на професії
28. Перекваліфікація і lifelong learning: потреба сучасності
29. Міжнародна кар'єра: виклики і переваги
30. Соціальні мережі як інструмент побудови особистого бренду
31. Як скласти ефективне резюме та мотиваційний лист
32. Проходження співбесіди: типові помилки та як їх уникнути
33. Пошук першої роботи: поради для студентів
34. Волонтерство і стажування як старт кар'єри
35. Нетворкінг: як будувати професійні зв'язки
36. Професійне портфоліо: що це і як його створити
37. LinkedIn як інструмент кар'єрного розвитку
38. Робота мрії: як її знайти і не втратити себе
39. Конфлікти на роботі: як вирішувати і зростати
40. Work-life balance як складова успішної кар'єри
41. Самопрезентація: як «продати» себе роботодавцю
42. Особистий бренд у професійній сфері

43. Впевненість у собі як фактор успішного працевлаштування
44. Публічні виступи як кар'єрна перевага
45. Як стати лідером у своїй сфері
46. Роль критичного мислення у кар'єрному розвитку
47. Побудова іміджу фахівця у цифровому середовищі
48. Прокрастинація: як вона гальмує кар'єру
49. Баланс між професійним та особистим життям
50. Інструменти самоаналізу в побудові професійної траєкторії

8. Перелік питань винесених на підсумковий контроль (залік)

1. Історія виникнення професійної орієнтації.
2. Сучасний стан розвитку професійної орієнтації особистості.
3. Теоретичні основи професійної орієнтації особистості.
4. Мета, функції та завдання професійної орієнтації особистості.
5. Професіографія та її місце у професійній орієнтації особистості.
6. Професійна класифікація професій.
7. Принципи і методи професіографічного вивчення професій.
8. Предмет і завдання психодіагностики.
9. Методи психодіагностики та їх класифікація.
10. Вимоги до психодіагностичних методик і їх користувачів.
11. Сутність, завдання та психологічні основи професійної інформації.
12. Основні методичні й організаційні принципи професійної інформації.
13. Методи і форми професійної інформації.
14. Професійна консультація особистості, основні завдання та функції.
15. Профконсультація різних соціально-вікових груп населення.
16. Місце і роль психодіагностики у профконсультації особистості.
17. Сутність і основні завдання професійного відбору.
18. Види і принципи професійного відбору.
19. Професійна придатність, її виявлення та формування.
20. Сутність професійної кар'єри.
21. Види кар'єрного розвитку.
22. Кар'єрна орієнтація особистості.
23. Сутність професіоналізму.
24. Особливості професіоналізму на робочому місці.
25. Основні риси професіонала.

Список рекомендованої літератури

Базова

11. Адамчук Ю. Д. Професійна підготовка військовослужбовців до виживання в бойових умовах: досвід австралійських сил оборони [Електронний ресурс] / Ю. Д. Адамчук, В. П. Березюк, Т. Г. Павлюк, Д. О. Судомо // Суспільство та національні інтереси. - 2024. - № 5. - С. 128-137. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint_2024_5_13
2. Акімова О. Професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів: вітчизняні та світові практики [Електронний ресурс] / О. Акімова // Освіта. Інноватика. Практика. - 2024. - Т. 12, № 2. - С. 6-11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/edinpr_2024_12_2_3
3. Білавич Г. Професійна підготовка вчителів початкової школи у вчительських семінаріях Українського педагогічного товариства "Рідна університет" [Електронний ресурс] / Г. Білавич, О. Вінтоняк, С. Довбенко, В. Озарко // Молодь і ринок. - 2024. - № 4. - С. 26-32. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2024_4_7
4. Білавич Г. Професійна підготовка майбутніх філологів засобами інформаційних технологій у вимірі сучасних викликів [Електронний ресурс] / Г. Білавич // Молодь і ринок. - 2024. - № 1. - С. 36-42. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2024_1_8
5. Ващенко В. В. Професійна підготовка педагогічного персоналу для системи освіти дорослих в країнах балтії [Електронний ресурс] / В. В. Ващенко // Перспективи та інновації науки (Серія "Педагогіка", Серія "Психологія", Серія "Медицина"). - 2024. - № 9. - С. 107-118. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prainnsc_2024_9_12
6. Грищенко С. В. Професійна підготовка фахівців соціальної сфери Бельгії [Електронний ресурс] / С. В. Грищенко, Л. М. Бивалькевич, О. В. Максименко // Дидактика. - 2024. - Вип. 2. - С. 47-55. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/didac_2024_2_9
7. Засекіна Т. Професійна підготовка вчителів природничої освітньої галузі до експериментальних досліджень у закладах загальної середньої освіти [Електронний ресурс] / Т. Засекіна, І. Трускавецька // Український педагогічний журнал. - 2024. - № 1. - С. 74-80. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrprj_2024_1_8
8. Іскерський І. Професійна підготовка майбутніх фахівців соціономічного профілю: дефінітивний аналіз [Електронний ресурс] / І. Іскерський // Молодь і ринок. - 2024. - № 2. - С. 125-130. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2024_2_24
9. Караулова С. І. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту [Електронний ресурс] / С. І. Караулова, В. О. Тищенко, Ю. О. Коваленко // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. - 2024. - № 1. - С. 107-113. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/punpu_2024_1_18

10. Кашина Г. С. Професійна підготовка кадрів з використанням хмарних сервісів в управлінні закладами вищої освіти [Електронний ресурс] / Г. С. Кашина, Л. В. Громоздова, З. П. Бараник, С. І. Черіпко, О. В. Базарна, А. І. Артеменко, М. В. Вінтер // Суспільство та національні інтереси. - 2024. - № 4. - С. 372-387. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint_2024_4_32
11. Логвиненко Т. О. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до роботи в умовах інклюзивного навчання [Електронний ресурс] / Т. О. Логвиненко, О. Б. Логвиненко // Перспективи та інновації науки (Серія "Педагогіка", Серія "Психологія", Серія "Медицина"). - 2024. - № 8. - С. 385-393. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prainnsc_2024_8_34
12. Кірдан О. Л. Професійна підготовка майбутніх інструменталістів-виконавців та вчителів музичного мистецтва: історіографія проблеми [Електронний ресурс] / О. Л. Кірдан // Перспективи та інновації науки (Серія "Педагогіка", Серія "Психологія", Серія "Медицина"). - 2024. - № 9. - С. 271-282. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prainnsc_2024_9_26
13. Коваль В. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури з використанням інноваційних освітніх технологій [Електронний ресурс] / В. Коваль, К. Маслюк // Молодь і ринок. - 2024. - № 6. - С. 18-25. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2024_6_5
14. Коцур Н. І. Професійна підготовка вихователів до здоров'язбережувальної діяльності та надання долікарської медичної допомоги в закладах дошкільної освіти [Електронний ресурс] / Н. І. Коцур, Л. П. Товкун, І. В. Гомонай // Суспільство та національні інтереси. - 2024. - № 6. - С. 111-125. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint_2024_6_12
15. Макарук О. Л. Професійна підготовка студентів філологічних спеціальностей з використанням інформаційних технологій [Електронний ресурс] / О. Л. Макарук, Т. В. Потапчук // Успіхи і досягнення у науці. - 2024. - № 1. - С. 433-442. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sucachs_2024_1_38
16. Максимовська Н. О. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників в умовах сучасних викликів [Електронний ресурс] / Н. О. Максимовська // Науковий вісник Сіверщини. Серія : Освіта. Соціальні та поведінкові науки. - 2024. - № 2. - С. 124-135. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/shsesbs_2024_2_11
17. Паласюк Б. М. Професійна підготовка медичних фізиків у світі: досвід Австрії [Електронний ресурс] / Б. М. Паласюк, М. І. Паласюк // Медична освіта. - 2024. - № 2. - С. 66-70. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mosv_2024_2_12
18. Петренко О. Б. Професійна підготовка вчителя початкових класів до виховної роботи в новій українській школі [Електронний ресурс] / О. Б. Петренко, І. Ф. Петренко // Педагогічна наука і освіта XXI століття. - 2024. - Вип. 2. - С. 27-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pno_2024_2_5
19. Поліщук Н. М. Професійна підготовка вчителів фізичної культури до спортивної реабілітації: сучасні підходи та перспекти [Електронний ресурс] /

Н. М. Поліщук, І. О. Дудник // Суспільство та національні інтереси. - 2024. - № 5. - С. 330-339. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint_2024_5_31

20. Регейло І. Професійна підготовка освітніх лідерів: досвід Утрехтського університету (Нідерланди) [Електронний ресурс] / І. Регейло, М. Саюк // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. - 2024. - Вип. 1. - С. 99-112. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2024_1_10

Допоміжна

21. Бунецька І. М. Професійна підготовка бакалаврів електронної інформації та технологій: особливості китайської освітньої системи [Електронний ресурс] / І. М. Бунецька // Перспективи та інновації науки (Серія "Педагогіка", Серія "Психологія", Серія "Медицина"). - 2025. - № 2. - С. 250-261. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prainnsc_2025_2_23

22. Економіка та управління персоналом: магістерський курс : навчальний посібник / О. М. Шубалий, Н. Т. Рудь, М. І. Дзямулич, О. А. Нужна, А. І. Гордійчук, І. В. Шубала, П.М. Косінський, О. А. Хілуха; за заг. ред. О. М. Шубалого. Луцьк : Надстир'я, 2024. 344 с

23. Касьян В. Професійна підготовка маркетологів за спеціальністю 029 "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" на основі компетентнісного підходу [Електронний ресурс] / В. Касьян, В. Кушнар'ов // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. - 2024. - Вип. 72. - С. 181-193. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2024_72_14

24. Пехарева А. Професійна підготовка фахівців спеціальної та інклюзивної освіти: актуальні потреби та напрями розвитку на прикладі комунального закладу "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради [Електронний ресурс] / А. Пехарева, О. Ільченко, В. Тарасова // Молодь і ринок. - 2024. - № 10. - С. 132-138. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2024_10_27

25. Попович О. М. Професійна підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в контексті ідей гуманістичної освітньої парадигми [Електронний ресурс] / О. М. Попович // Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи. - 2024. - № 4. - С. 93-97. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedinnsp_2024_4_16

26. Розман І. І. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури у закладах вищої освіти [Електронний ресурс] / І. І. Розман // Суспільство та національні інтереси. - 2024. - № 7. - С. 329-337. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint_2024_7_30

27. Управління персоналом : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. / О. М. Шубалий, Н. Т. Рудь, А. І. Гордійчук, І. В. Шубала, М. І. Дзямулич, О.А. Хілуха, П.М. Косінський; за заг. ред. О. М. Шубалого. – Луцьк : ЛНТУ, 2023. – 414 с.

28. Чжен В. Професійна підготовка майбутніх викладачів хореографії до використання імерсивних технологій в КНР [Електронний ресурс] / В. Чжен //

Молодь і ринок. - 2024. - № 12. - С. 152-156. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2024_12_29

29. Чистякова І. Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва у країнах Європейського Союзу: ефективні практики [Електронний ресурс] / І. Чистякова // Освіта. Інноватика. Практика. - 2024. - Т. 12, № 5. - С. 99-103. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/edinpr_2024_12_5_17

30. Чичук А. П. Професійна підготовка майбутніх педагогів до викладання іноземних мов в США [Електронний ресурс] / А. П. Чичук, Т. П. Кучай, О. А. Біда // Суспільство та національні інтереси. - 2024. - № 8. - С. 402-412. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sentint_2024_8_38

Інформаційні ресурси

1. Класифікатор професій ДК 003:2010: офіційний веб-сайт. URL: rada.gov.ua
2. Державна служба зайнятості: офіційний веб-сайт. URL: dcz.gov.ua
3. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Офіс Президента України: офіційний веб-сайт. URL: www.president.gov.ua
5. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. URL: www.rada.gov.ua
6. Кабінет Міністрів України: офіційний веб-сайт. URL: www.kmi.gov.ua
7. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. URL: www.minfin.gov.ua
8. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України: офіційний веб-сайт. URL: <https://menr.gov.ua>
9. Міністерство розвитку громад та територій України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.minregion.gov.ua/about/>
10. Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua>

Професійна орієнтація [Текст]: методичні вказівки до виконання практичної та самостійної роботи для підготовки бакалавра галузі знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальність – С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація – С1.01 «Економіка», денної та заочної форм навчання / уклад. О. А. Хілуха. Луцьк: ЛНТУ, 2025. 34 с.

Комп'ютерний набір

О. А. Хілуха

Редактор

О. А. Хілуха

Підп. до друку _____ 2025 р.
Формат 60x84/16. Папір офс. Гарнітура Таймс.
Ум. друк. арк. ____ . Обл.-вид. арк. ____ .
Тираж ____ прим. Зам. ____ .

Відділ іміджу та промоції
Луцького національного технічного університету
43018 м. Луцьк, вул. Львівська, 75
Друк – ВІП ЛНТУ